

Rekenkamer
OOST-NEDERLAND

Onderzoeksprogramma 2025

Colofon

De Rekenkamer Oost-Nederland is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Gelderland en Overijssel.

De bestuursleden van de Rekenkamer zijn: de heer drs. M.M.S. Mekel (voorzitter), de heer ir. T.J.A. Gies (plv. voorzitter) en mevrouw drs. S.C. Van der Haagen. De secretaris-directeur is mevrouw drs. S.W. Mathijssen RO.

Rekenkamer Oost-Nederland
Sijzenbaanplein 11-15
7411 HL Deventer
Telefoon: 0570 - 66 58 00
info@rekenkameroost.nl
www.rekenkameroost.nl
Twitter: @RekenkamerOost

Foto's in dit document komen van Google Street view, Google Maps, Pixabay, Pexels.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Overloop uit 2024	3
Energiebesparing	
Bereikbaarheid openbaar vervoer	
Nieuw te starten onderzoek 2025	4
Grondstrategie	
Klimaatadaptatie	
Subsidies	
Informatiemanagement	
Overige activiteiten	6
Planning	7
Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen	8

Inleiding

De afgelopen maanden hebben we met fracties gesproken over onderwerpen voor het onderzoeksprogramma 2025. We gebruiken deze gesprekken om onderwerpen op te halen en de belangstelling te polsen voor de onderwerpen die wij geschikt vinden. Deze onderwerpen selecteren wij op basis van de groslijst, monitoring van ontwikkelingen en actualiteiten in het provinciaal beleid. Dit levert elk jaar meer op dan we kunnen onderzoeken waardoor keuzes nodig zijn. Keuzes die - in het kader van onze onafhankelijkheid - door het bestuur van de Rekenkamer Oost-Nederland worden gemaakt en die u kunt lezen in dit onderzoeksprogramma.

Op de groslijst staan alle onderwerpen die we geschikt vinden om te onderzoeken. Daarin ziet u ook de onderwerpen die in gesprekken zijn aangedragen. Staat een onderwerp dat u als statenlid heeft genoemd er niet bij, dan kan dat bijvoorbeeld omdat het geen (of kleine) taak van de provincie is, er geen beleid voor is, (deels) al is onderzocht of onderdeel is van een overkoepelend thema.

Provinciale Staten van Overijssel en Gelderland hebben nog de gelegenheid om hun zienswijze op dit onderzoeksprogramma te geven. Het bestuur van de Rekenkamer kan op basis van de zienswijzen besluiten het programma aan te passen. Als het programma definitief is sturen we het - indien gewijzigd – naar u en lichten het toe aan Gedeputeerde Staten.

Namens het bestuur van de Rekenkamer Oost-Nederland,

Michael Mekel
Voorzitter

Suzan Mathijssen
Secretaris-directeur

Overloop uit 2024

Energiebesparing

Naast het opwekken van hernieuwbare energie is energiebesparing een belangrijke pijler in de energietransitie en daarmee voor het behalen van de klimaatdoelen. We hebben deel genomen aan het DoeMee-onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers naar toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht van bedrijven. Deze plicht is van toepassing op grootverbruikers en gaat om investeringen die zich binnen vijf jaar terugverdienen. Ook komt in het onderzoek de informatieplicht aan de orde, te weten het (eens per vier jaar) actief informeren van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland over de energiebesparende maatregelen die bedrijven namen. Toezicht en handhaving hierop is belegd bij de omgevingsdiensten. De provincie (en gemeenten) is opdrachtgever. In aanvulling op het gezamenlijke onderzoek voerden we zelf een verdieping uit op de resultaten en effecten. De uitkomsten publiceren we begin 2025. Het landelijke onderzoek is al gepubliceerd.

Bereikbaarheid openbaar vervoer

Openbaar vervoer is een belangrijk thema voor de provincies. Zij zijn verantwoordelijk voor het stads- en streekvervoer met de bus en daarnaast ook voor regionale treinverbindingen. De provincies Gelderland en Overijssel hebben beleid opgesteld om dit regionale openbaar vervoer te realiseren. Vervoerders moeten binnen de kaders van de provincie zorgen dat treinen en bussen passagiers op hun bestemming brengen. De afgelopen jaren zijn er diverse ontwikkelingen geweest rondom het thema openbaar vervoer. Grote uitdagingen zoals corona en zorgen over de financiering van het openbaar vervoer. Of een ontwikkeling die de reiziger direct raakt: uitvallende bussen of een buslijn die verdwijnt. In het onderzoek wordt teruggekeken hoe de bereikbaarheid zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld en of dat aansluit bij de provinciale doelen voor het openbaar vervoer. Publicatie wordt verwacht in maart 2025.

Nieuw te starten onderzoek 2025

Grondstrategie

Provincies hebben geregeld grond nodig om beleidsdoelen te realiseren. Bijvoorbeeld voor het aanleggen van wegen of het ontwikkelen van natuur. In de afgelopen jaren zijn daar nieuwe opgaven bijgekomen, zoals de energietransitie, stikstof en de transitie in het landelijk gebied. Bij al deze opgaven speelt ruimte en dus grond een rol. Grond kan een belangrijk middel zijn om doelen en opgaven te bereiken. Zo kan er grond aangekocht worden, zijn er grondfondsen en -banken en kan er subsidie ingezet worden voor bepaald grondgebruik.

Met dit onderzoek willen we inzicht bieden in de toepassing van het (mogelijke) grondinstrumentarium de rol die PS daarbij hebben. Daarbij willen we op verschillende beleidsterreinen naar de grondstrategie en inzet van grondinstrumenten kijken.

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie is het aanpassen aan de veranderende omstandigheden als gevolg van klimaatverandering. Concreet gaat het over het omgaan met droogte, maar ook het behoeden voor wateroverlast. De maatregelen die daarvoor nodig zijn, hebben ruimtelijke gevolgen, zoals (extra) ruimte voor waterberging. Maar het gaat ook om een verandering in de manier waarop we ruimte gebruiken voor onder meer wonen, werken, landbouw en natuur. Daarin komt ook de spanning tussen de korte en lange termijn tot uitdrukking; nu in verband met woningnood bouwen op een plek die in de toekomst nodig is voor waterberging, zorgt op termijn voor hogere kosten voor het waterbeheer. De provincie staat niet alleen aan de lat voor klimaatadaptatie, ook het Rijk, de gemeenten en de waterschappen zijn aan zet. Op welke wijze, met wie en met welke resultaten geven de provincies invulling aan hun taken op het gebied van klimaatadaptatie? Het onderwerp vraagt om een nadere afbakening, de precieze focus volgt op een later moment.

Nieuw te starten onderzoek 2025

Subsidies

In 2019 deden we onderzoek naar het zicht op resultaten en effecten van subsidies bij de provincies Gelderland en Overijssel, een aantal jaren daarvoor deden we al onderzoek naar subsidies bij de provincie Overijssel. Voor de provincie Gelderland constateerden we risico's op het gebied van doel- en rechtmatigheid van subsidies. Reden om met een follow-up onderzoek te bekijken wat er met de aanbevelingen is gedaan. Voor de provincie Overijssel zien we nu geen reden om een follow-up onderzoek uit te voeren.

Subsidies zijn voor beide provincies belangrijke instrumenten om doelen te bereiken. Gebruiksgemak is daarvoor, naast onder meer rechtmatigheid, een belangrijke voorwaarde. Voor beide provincies onderzoeken we hoe het met het gebruiksgemak gesteld is en op welke wijze provincies daaraan aandacht besteden.

Informatiemanagement

'Een goede en betrouwbare informatiehuishouding is van vitaal belang voor de overheid. Alle producten en prestaties van de overheid hangen hiermee samen. De juiste beleidsinformatie, correcte kengetallen, wetgevingskwaliteit, informatie aan burgers en vooral: het vermogen om verantwoording af te leggen zijn hier van afhankelijk. De kwaliteit van de informatiehuishouding staat in rechtstreeks verband met de algemene beginselen van goed bestuur. De aandacht voor een ordentelijke informatiehuishouding staat echter in schril contrast met deze belangen', zo stelden de Raad voor Cultuur en Raad voor Openbaar Bestuur in 2008. Anno 2024 lopen wij hier in onze onderzoeken nog steeds tegen aan. Het blijkt geregeld lastig om informatie compleet, correct en op redelijke termijn aan te leveren. Tegelijkertijd zijn er de afgelopen jaren door de provincies verbeteringen doorgevoerd. Het onderwerp vraagt om een nadere afbakening, de precieze focus volgt op een later moment.

Overige activiteiten

Kennisdelen

In eerste instantie richten we onze rapportage aan PS. De inhoud kan echter voor een breder publiek interessant zijn. Bij elk onderzoek maken we die afweging en denken na over het delen van kennis. Dit kan in de vorm van een artikel maar ook presentaties en informeren van specifieke doelgroepen behoort tot de mogelijkheden.

Begeleiden stagiairs

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid worden in 2025 maximaal twee studenten in de gelegenheid gesteld om bij ons stage te lopen (en hun scriptie te schrijven). In overleg wordt een geschikt onderwerp geselecteerd. Onderzoekers van de Rekenkamer begeleiden de studenten bij het doen van onderzoek. Op die manier houden we ook onze wetenschappelijke kennis op peil.

Onderwerpselectie

Een continue activiteit binnen de Rekenkamer heeft betrekking op het verkennen van nieuwe onderwerpen. Onder meer de gesprekken met fracties, het bijhouden wat er in de commissies op de agenda staat, het bijwonen van technische presentaties, het volgen van landelijke ontwikkelingen etc. ondersteunen hierbij.

DoeMee-onderzoeken

De Vereniging van Rekenkamers organiseert jaarlijks een zogenaamd DoeMee-onderzoek. Dit zijn vrij gestandaardiseerde onderzoeken waar provinciale, gemeentelijke, waterschaps- en soms ook de Algemene Rekenkamer aan kunnen deelnemen. Wij maken afhankelijk van het onderwerp elk jaar de afweging of we wel of niet meedoen.

Planning

Activiteit

Activiteit	2025				2026	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Energiebesparing	■	■				
Bereikbaarheid openbaar vervoer	■	■				
Grondstrategie	■	■	■			
Klimaatadaptatie	■	■	■	■		
Subsidies			■	■	■	
Informatiemanagement				■	■	■
Overige activiteiten	■	■	■	■	■	■

Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen

Taak	Uitgevoerde onderzoeken afgelopen 10 jaar	Groslijst onderwerpen
	Interbestuurlijk toezicht Gelderland (2024)	Onderbesteding
	Risicomanagement (2024)	Democratische legitimiteit regionale verbanden
	Grip op reserves (2023)	Digitalisering (Woo, Digitaal Stelsel Omgevingswet)
	DoeMee-onderzoek ondersteuning volksvertegenwoordigers (2023)	Nazorgfonds stortplaatsen
	Effectiviteit revolverende fondsen (2022)	Burgerparticipatie (w.o. behandeling zienswijzen)
	Wob-verzoeken (2022)	Demografische impact analyses
	(Actualisatie) coronarekeningen en reflectie corona-aanpak provincies (2021)	
	Subsidies (2019)	
	Informatieveiligheid (2019)	
	Burgerparticipatie bij infrastructurele projecten (2017)	
	Netwerksturing Gelderland (2016)	
	Toezicht gemeentefinanciën (en GR'en) (2013 en follow-up 2017)	
	Social return (2015)	
	Externe inhuur Overijssel (2014)	
	Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel (2014)	
	Effectiviteit subsidies Overijssel (2013)	
	Nulmeting social return (2013)	
Statenvragen (2013)		

Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen

Taak	Uitgevoerde onderzoeken afgelopen 10 jaar	Groslijst onderwerpen
	Immaterieel erfgoed (2024)	Sport- en evenementenbeleid
	Cultureel ondernemerschap (2016)	Materieel erfgoed (o.a. kerken en kastelen)
	Lessen uit gebiedsprocessen (2023)	Gebiedsgerichte aanpak landelijk gebied
	Verdroging en grondwateronttrekkingen (2022)	Agrarisch natuurbeheer
	Aanpak landschapsbeheer Overijssel (2021)	Agro- en foodprogramma's
	Natuurcompensatie Overijssel (2019)	Faunabeheer
	Programmatische aanpak stikstof (2017)	Bos- en bomenbeleid
	Verkenning natuur (2016)	Kaderrichtlijn Water
	Faunabeheer Gelderland (2014)	
	Grondverwerving (2013 en follow-up 2017)	

Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen

Taak	Uitgevoerde onderzoeken afgelopen 10 jaar	Groslijst onderwerpen
	Voorkantsturing ruimtelijke plannen (2022)	Wonen
	Leegstand (2022)	
	Grondwaterbescherming (2019) en follow-up (2022)	
	Waterveiligheid en -overlast (2018)	
	Wonen (2018)	
	XL Businesspark Twente (2017)	
	Follow-up bedrijventerreinen (2015)	
	Circulair inkopen en aanbesteden (2020)	(Follow-up) circulaire economie
	Lessen voor innovatie Overijssel (2018)	Brede welvaart
	Revolverende fondsen (2017)	
	Maatregelen discrepantie arbeidsmarkt Gelderland (2014)	
	Gemeenschappelijke regelingen Overijssel (2014)	

Gepubliceerd onderzoek en groslijst onderwerpen

Taak	Uitgevoerde onderzoeken afgelopen 10 jaar	Groslijst onderwerpen
	Stimuleren fietsvervoer (2023)	Verkeersveiligheid
	Verzoekonderzoek kanaal Almelo - De Haandrik (2021)	Bereikbaarheid met auto
	Follow-up onderhoud wegen en kunstwerken (2020)	
	Goederenvervoer over water Overijssel (2017)	
	Groot onderhoud wegen en kunstwerken (2016)	
	Concessieverlening openbaar vervoer Overijssel (2013)	
	Omgevingsdiensten Twente (2023)	Netcongestie
	Warmtenetten Gelderland (2020)	Energiebeleid (w.o. RES)
	Draagvlak hernieuwbare energie (2020)	(Follow-up) Vergunningverlening, toezicht en handhaving
	Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) Gelderland (2019)	
	Energietransitie (2018)	
	Opdrachtgeverschap BRZO-omgevingsdiensten (2015)	
	Energietransitie Gelderland (2014)	